

ἐπαρκεῖ εἰς ὅλας τὰς σπουδὰς τῶν τοῖς ἐπιτρέπει δὲ προσεῖτε νὰ μελετήσωσιν αὐτοὶ ἐκ τούτου; ἡ δὲ, ὑπὸ τῆς ἀνάγκης γεννηθεῖσα, διὰ τῆς ἀπείρου ποικιλίας τῶν χειρονομιῶν καὶ τῶν κινήματων τῶν δακτύλων, τοῦ χαρακτήρος καὶ τῆς περιβολῆς ἢ τῆς συστολῆς, ἀρκεῖ μόνον νὰ διαδηλώσῃ τὰ πάθη, τὰ φρονήματα καὶ τὰς ἰδέας τῶν αὐτῇ δὲ εἶναι ἡ μιμητικὴ τῶν ἀρχαίων ἀίκου μένη, οὐχὶ κατὰ τέχνην, ἀλλὰ κατὰ φύσιν.

Εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ἰδοὺ τί ζήτημα παρουσιάζεται. «Οἱ κωφάλαοι τῶν ἡμερῶν μας ἠδύνατο ἀράγε νὰ ἔχωσιν ἰδέας ἐν αἰ νέαι σχέσεις, τὰς ποίας συνδέει ἡ διδασκαλία μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ ἀκούοντος καὶ λαλοῦντος κόσμου, δὲν ἤθελον τοὺς ἀποκαλύψει τὰ μυστήρια τῆς διανοίας καὶ τῆς ζωῆς;» τοῦτο ἠρώτησεν ἄξ ὁλογός τις ἀνὴρ, δὲ Κύριος Ἰτάρδος, ὁ ποῖος Πει πολλοὺς ἐνιαυτοὺς ἐχειρημάτιζεν ἰατροὺς τοῦ Σχολείου τῶν κωφωλάων. Ὁμολογῶ ὅτι ἡ ἀμβλυβουλία, ὡς καὶ ἡ ἔρευνα, μ' ἔφερεν εἰς ἑκστασιν, πρὸ πάντων διὰ τὴν ἀπορίαν αὐτὴν τοῦ ἱατροῦ. Ὁ κωφάλαος, ἂν καὶ ἀμειβόμενος ἀκοῇ, εἶχεν ὅμως, ἐν παντὶ καιρῷ, τὰς διὰ τῶν λοιπῶν αἰσθητῶν λαμβανόμενας ἀντιλήψεις. Νομίζεις ὅτι πρὶν διδασκῆς ἡμέρας, εἰς τὴν αὐτοῦ ἀνατολὴν τῆς λαμπρῆς ἡμέρας, εἰς τὴν ὁδοῦ τοῦ ἀνθους, εἰς τὴν ἡδύτητα τοῦ χυμοῦ τῆς ἐσπερικῆς μήλου, τοῦ πορτογαλλίου; Ὑπολαμβάνεις ὅτι ἠδύνατο νὰ προτιμήσῃ ἀντ' αὐτῶν, γογγύλιον ἢ φωνήν; Οὐχὶ βεβαίως· ἀλλ' ἐπειδὴ προηρείτο, ἡ ἀνεμιμνήσκετο, ἀρ' ἀντεξέτασεν, ἀρα ἐκρίνεν· ὡς ἡ ἀμφιβόλως, δὲν ἀνέλυεν, ὡς ἠδύνατο νὰ πράξῃ τοῦτο αἰετὰ ταῦτα, δὲν ἀνέλυε τὰς ἀντιλήψεις του διὰ νὰ ἔλθῃ ὁρίσῃ καὶ νὰ τὰς ὀνομάσῃ, διὰ νὰ μελετήσῃ τὴν αὐτὴν καὶ τὸ μυστήριον αὐτῶν· ἀλλὰ πόσοι μεταξὺ μῶν, ἀριστα ἐννοοῦντες, καὶ εὐραδῶς μάλιστα ομιλοῦντες, μένουσιν ἀκούσιως ἀλλότριοι τῆς ἀναλύσεως τῶν αἰσθημάτων τῶν! Οἱ τοιοῦτοι εὐχαριστοῦνται αἰρούμενοι ἀπλῶς εἰς αὐτὰ, ὡς ἤθελον χαρῇ εἰς πατριῶν κληρονομίαν, χωρὶς ν' ἀναδράμωσιν εἰς τὴν γέννησιν τῆς.

Ὁ Κ. Ἰτάρδος, τὸν ὁποῖον ἠξιώθη νὰ γνωρίσω, ἦτο ἄνθρωπος γλυκυτάτου χαρακτήρος, καὶ πολυμαθέστατος· ἀλλὰ συστηματικὸς, καὶ ἀποφθεγματικὸς. Αὐτὸς ἔφαθ' οὐ μόνον δὲν ἐπέτρεπεν οὐδεμίαν ἰδέαν εἰς τοὺς κωφάλαους πρὶν ἢ διδασθῶσιν, ἀλλ' ἠρώτητο ἐπὶ εἰς αὐτοὺς καὶ μετέπειτα τὰ ἐράσματα αἰσθημάτων, ὅσων τὴν ἀγάπην, καὶ τὴν εὐαισθησίαν. Ὁμῶς, ἰδοὺ κωφάλαος αἰετὶς, ἀνὴρ σπουδαῖος ἐν τοῖς μάλιστα, καθηγητὴς τῶν πρώτων τάξεως εἰς τὸ Σχολεῖον τῶν κωφωλάων, συγγραφεὺς οὐχ ἥττον γλαφυρὸς ἢ σοφός, ὁ κύριος Φερνάνδος Βερτιέρος, ὁ ποῖος ἀμφισβητεῖ χαριέντως τὰ πρήγματα τοῦ Δόκτορος. Καὶ διὰ μὲν τὰς ἰδέας ἀναφέρει εἰς ἀπόκρισιν τὰς ἀντιλήψεις, τὰς ἀναμνήσεις τῆς πρώτης ἡλικίας του πρὶν ἢ παντάπασιν διδασθῆναι, δὲ τὸν ἐλεγχον τῆς ἀναισθησίας, ὁ Κ. Βερτιέρος, ἐκ συντριβῆν καρδίας, ἢν δύνάταται μόλις νὰ κρύψῃ, εἰς τὴν ὁποίαν πᾶς τις ἐννοεῖ, πᾶς τις συμμερίζεται, εἰς εἰς μαρτυρίαν πλῆθος κατανοητικωτάτων παιδείγμάτων· ἀκούσων ἐν ἐκ πολλῶν.

Εἰς τινὰ τῶν μεσημεριῶν ἐπαρχιῶν μας, κατὰ τὸν

Αὐγουστον μῆνα, διδάσκαλός τις εἶχεν ὀδηγήσει μίαν ἡμέραν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἰς μέρος ἔρημον παρὰ τὰς ὄχθας de l' Aveyron. Ἐκεῖ ἐπέτρεψεν εἰς αὐτοὺς νὰ λουθῶσιν, ὀρίζων ἑως ποῦ ἔμελλον ν' ἀπομακρυνθῶσιν ἀκινδύνως. Νέος τις ἀπερίσκεπτος ἀπεμακρύνθη πέραν τοῦ ὁρίου, δὲν εὕρισκε νὰ πατήσῃ, τὸν βλέπουσι βυθιζόμενον! ὁ διδάσκαλος ὁρμᾷ τότε, τὸν ἀρπάζει, τὸν φέρει εἰς τὴν ὄχθην· ἀλλ' αὐτὸς οὗτος καταπεσὼν, εἴτε ἀπὸ κόπον, εἴτε ἀπὸ ταραχῆν, λειποθυμεῖ, ὀλισθαίνει, βυθίζεται ὑπὸ τὰ ὕδατα, ἐνῶ οἱ δέσλαιοι παῖδες ἐκπεπληγμένοι, συνταράττονται τρέχοντες τῇδε κακείτε, καὶ ἀνακινούντες τὰς χεῖρας ἀπὸ ἀπελπισίαν. Φωνὴ ζωῆα ἐν τοσούτῳ οὐδεμία ἐπικαλεῖται βοήθειαν, οὐδεμία κραυγὴ ἐκπέμπεται ἐπὶ τῆς ὄχθης. Τὸ ὁδυνηρὸν τοῦτο δράμα περαίνεται ἐν βραδυτῇ σιωπῇ, ἐν φωνῇ ἰχθύος! Βαβαί! τῶν μαθητῶν καὶ τοῦ διδασκάλου· πάντες ἦσαν κωφάλαοι! Ἰτως μία μόνον σειρὰ δένδρων ἀπέκρυπτεν αὐτοὺς ἀπὸ τοὺς ὀρθακμοὺς τῶν γεωργῶν, ἀλλ' ἦσαν ἀνίκανοι νὰ φωνήσωσιν· ὁ δὲ διδάσκαλος πεπεισμένος ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ἐλπίσῃ βοήθειαν ἄλλοθεν, ἐμὴ ἀρ' ἐαυτοῦ, ἐθυσίασθη γενναίως. Γί ἤθελον εἰπῇ ὁ Κ. Ἰτάρδος περὶ τοιοῦτου συμβάντος; ἠδυνάμην δὲ ν' ἀναφέρω καὶ ἄλλα κάμπολλα.

Ὁ Κ. Ἰτάρδος ἔφαλλε μεγάλως. Διὰ τινὰ ἰδιοτροπίαν τοῦ πνεύματός του, ποτὲ δὲν ἠθέλησεν, ὡς ἱατρός τῶν κωφωλάων, νὰ προσοικιωθῇ μὲ τὰ γνωρίσματα τοῦ ἰδιώματός των. Ἐψαυε μόνον τὸν σφυγμόν των, ἠρώτα τὴν κατὰστασιν των, ἤθελε νὰ κρίνῃ περὶ τῶν διαθέσεων των, καὶ νὰ τοὺς θεραπεύῃ χωρὶς νὰ τοὺς ἀκούσῃ. Ὡς ἀθνεῖς, πῶς ἤθελον εἶσθαι; οὐχὶ διαφορετικὰ ἔως ἀπὸ ἄλλους ἀθνεῖς; ἀλλ' ὡς ὅτινα νοερά καὶ αἰσθητὰ, ὁποῖαν δικαίαν ψῆφον ἠδύνατο νὰ ἐπιφέρῃ ὁ δόκτωρ εἰς αὐτοὺς; Οὕτω λοιπὸν ὁ Κ. Βερτιέρος, λέγει ἐξακολουθῶν εἰς τὴν ἀξιόλογον διαιτησίαν του «Δὲν ἀρκεῖ νὰ ἐνατχοληθῇ τις εἰς ἐπιπολαίους σπουδὰς περὶ τῶν κωφωλάων· πρέπει νὰ ἐισχωρήσῃ εἰς τὰ ἄδυστα τῆς διανοίας των, νὰ ἀνακαλύψῃ τοὺς ἀποτεταμιευμένους θησαυροὺς εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας των, νὰ ἐπιστήσῃ τὴν δευδερκὴν ὀρθαλμόν του ἐπὶ τῆς κοιτίδος τῶν ἐξελισσόμενων τούτων ὄντων, καὶ νὰ τοὺς παρακολουθήσῃ βῆμα πρὸς βῆμα ἐκ τῆς νεαρᾶς τῶν ἡλικίας, διὰ νὰ ἀνιχνεύσῃ τοὺς πρώτους σπινθηροὺς ἐκείνου τοῦ φωτός, τὸ ὁποῖον καλύπτει ἐξωτερικῶν δυσδιάκριτον. Πρέπει νὰ συμφάγῃ τις εἰς τὴν τράπεζαν των, νὰ κοιμηθῇ εἰς τὸν κοιτῶνά των, νὰ τοὺς θεωρήσῃ εἰς τοὺς περιπάτους των, εἰς τὰς ψυχγωγίας των, καὶ πρὸ πάντων νὰ συγκοινωνήσῃ εἰς τὰς ἀρελῆς συνδιαλέξεις των. Διότι ἐνταῦθα ἀνακαλύπτεται τὸ βάθος τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας των.»

Τοῦτο εἶναι ὀρθώτατον. «Ὁ Δόκτωρ κατέβαλεν εἰς ὅλα ταῦτα τὴν ἀπαιτουμένην προσπάθειαν; προκατελήμμενος πάντοτε ἀπὸ τὰς ἰδέας του ἐκλεινίσως τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ νὰ μὴ βλέπῃ. Ἐπειδὴ περιφρόνους τις κωφάλαος ἐπρόβαλεν τὰς ἐνστάσεις ταύτας.» Πρὸ τῆς ἐκπαιδεύσεώς μου, ἔλεγεν ὁ κωφάλαος οὗτος, ἐνῶ ἡμῖν ἐτι παῖς δὲν ἐγίνωσκον οὔτε νὰ ἀναγινώσκουτε